

**Opera suspicionată (OS)
Suspicious work****Opera autentică (OA)
Authentic work**

OS	OȚETEA, Răzvan Alexandru. O noua arheologie a orașelor-colonii grecești din nord-vestul Mării Negre în sec.VII-I I HR. Prezența barbară din zona nord-vestică a Pontului Euxin. Bacău: Editura Casei Corpului Didactic. 2010.
OA	BAJORA, A. Prezența barbară în orașele - colonii grecești din nord – vestul mării negre în secolele VII – I A. CHR. Teză de disertație. Chișinău: Universitatea de Stat a Moldovei. 2006.

Incidența minimă a suspiciunii / Minimum incidence of suspicion

p.11:1 – p.23:18

p.3:1 – p.13:23

Fișa întocmită pentru includerea suspiciunii în Indexul Operelor Plagiate în România de la www.plagiate.ro

PROF. OȚETEȚA RĂZVAN-ALEXANDRU

**O NOUĂ ARHEOLOGIE A
ORAȘELOR –COLONII GRECEȘTI DIN
NORD-VESTUL MĂRII NEGRE ÎN
SEC.VII-I Î HR.PREZENȚA BARBARĂ
DIN ZONA NORD-VESTICĂ A
PONTULUI EUXIN**

EDITURA CASEI CORPULUI DIDACTIC
BACĂU

2010

ISBN:

978-606-8104-24-9

PROF. OȚETEA RĂZVAN-ALEXANDRU

**O NOUĂ ARHEOLOGIE A ORAȘELOR-COLONII
GRECEȘTI DIN NORD-VESTUL MĂRII NEGRE ÎN SEC.
VII-I Î HR. PREZENȚA BARBARĂ DIN ZONA
NORD-VESTICĂ A PONTULUI EUXIN.**

**EDITURA CASEI CORPULUI DIDACTIC
BACĂU
2010**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
OȚETEA, RĂZVAN ALEXANDRU

**O nouă arheologie a orașelor : colonii grecești din nord-vestul
Mării Negre în sec. VII-I î.h.r : prezența barbară din zona nord-vestică
a Pontului Euxin / Oțetea Răzvan-Alexandru. - Bacău : Editura Casei
Corpului Didactic Bacău, 2010**

Bibliogr.

ISBN 978-606-8104-24-9

903

Cuprins

Listă abrevierilor

Cuvânt înainte (prof. Ioan Lupu)

Introducere

Capitolul I: Cadrul geografic-geografic și literar al

nord-vest pontic în perioada calouizării și formării orașelor

police

Referent științific: Prof. Ioan Lupu.

Culegere și tehnoredactare computerizată: Rodica-Mirela Vlaicu.

Coperta 1: „Coloniile grecești din nord-vestul Mării Negre în sec. VII-I î Hr.”

Coperta 4: „Căpetenie tracă din perioada cuprinsă între sec. VII-I î Hr.”

Machetă coperti: Rodica-Mirela Vlaicu.

2.3. Ionia Asiatică

2.4. Cilicia

2.5. Tracia

2.6. Orașele Pontice

2.7. Chersones

Capitolul III: Relațiile comerciale cu helenii în epoca helenică

greacă

III.....

3.1. Sinagoga

din nord-vestul Mării Negre în perioada secolilor VII-I î.

Hr.

Concluzii

Summary

Bibliografie selectivă

Anexă

Cuprins

Lista abrevierilor	
Cuvânt înainte (prof. Ioan Lupu).....	
Introducere	
Capitolul I: Cadrul landsafto-demografic al litoralului nord-vest pontic în perioada colonizării și formării orașelor polise	
1.1. Situația climaterică și etno-demografică a litoralului nord-vest pontic în secolele VII- prima jumătate a secolului IV î. Hr.	
Capitolul II: Orașele-polise din nord-vestul Pontului Euxin în secolele VII-I î. Hr.....	
2.1. Orașele - polise din nord - vestul Mării Negre în secolele VII - I î. Hr. Caracteristici generale.	
2.2. Histria, Tariverde	
2.3. Tomis ,Orgame	
2.4. Callatis	
2.5. Tyras,	
2.6. Olbia, Nikonia, Berezan	
2.7. Chersones	
Capitolul III: Relațiile grecilor cu barbarii în orașele-polise grecești din nord-vestul Mării Negre în secolele VII - I î. Hr.....	
3.1. Situația etno-demografică a orașelor-polise grecești din nord-vestul Mării Negre în perioada secolelor VII-I î. Hr.	
Concluzii	
Sumary	
Bibliografie selectivă	
Anexă	

părților componente ale lucrării. Parcurgând paginile ni se provoacă o sete de a ști mai mult. Cartea se adresează în egală măsură persoanelor avizate, dar și celor neinițiate în studiul istoriei, interesate de domenii mai puțin abordate ale istoriografiei, precum cel al cadrului landsafto-demografic al litoralului nord-vest pontic în perioada colonizării și formării orașelor polise (sec. VII-I î.Hr).

Supunând atenției cititorului o multitudine de experiențe provocatoare, domnul prof. Răzvan-Alexandru Oțetea ne conduce spre cunoscuta concluzie hegeliană că „istoria ne învață că nimic nu se învață din istoric!”.

Stilul în care sunt prezentate problemele, modul în care se încearcă rezolvarea acestora este plăcut, cartea fiind ușor de parcurs.

Practic, se citește cu sufletul la gură.

Lăsând cititorului ocazia de a parcurge această radiografie a orașelor –polise din nord-vestul Mării Negre în secolele VII-I î.Hr, salutăm această apariție și așteptăm în același timp cu nerăbdare, o nouă lucrare cu care domnul profesor Răzvan-Alexandru Oțetea să ne delecteze mintea și sufletul.

20.03.2010

Îndrumător științific,

Prof. Ioan Lupu

Școala cu clasele

I-VIII „MIHAIL SADOVEANU”, Bacău

INTRODUCERE

Până în prezent nu s-a realizat nici un studiu de sinteză privitor la situația etno-demografică a populației barbare și rolul ei în formarea orașele-polise grecești de pe litoralul nord-vestic al Mării Negre.

Despre prezența comunităților barbare în orașele-colonii grecești de pe litoralul nord-vest pontic din perioada secolelor VII-I a.Chr., s-a scris foarte puțin în străinătate (cu excepția istoriografiei românești, evident), deseori problema a fost politizată (mai ales în Rusia).

Scopul acestei lucrări de sinteză constă în cercetarea condițiilor naturale și istorice în care au apărut orașele-polise grecești pe litoralul nord-vestic al Pontului Euxin și rolul populației barbare în formarea acestora. Am încercat să demonstrez că populația barbară a fost prezentă în spațiul respectiv anterior stabilirii grecilor și au coexistat împreună în orașele-polise fondate de elini.

Actualitatea temei nu-și va pierde din viabilitatea sa pe parcursul întregii perioade contemporane, ea va fi reluată mereu în discuție, fie de către cei ce vor încerca să demonstreze în baza surselor arheologice și narrative prezența sau absența populației barbare de origine tracă în așezările grecești din spațiul nord-vestic al litoralului Mării Negre.

Noutatea temei constă în aceea că, sunt aduse la cunoștința cercurilor științifico-academice, precum și publicului larg, probleme mai puțin cercetate ale situației etno-demografice de pe litoralul nord-vest pontic, unde se va arăta prezența și continuitatea populației barbare în orașele-polise din sec. VII a. Chr., până la cucerirea spațiului respectiv de către Imperiul Roman, în sec. I a. Chr.

Cadrul geografic cuprinde zona litoralului nord-vestic al Mării Negre. Metode și principii metodologice: a). Pentru repertoriu s-a utilizat descrierea și analiza critică a materialelor rezultate în urma descoperirilor arheologice.

b) S-a folosit metoda empirică retrospectivă și structurală (se are în vedere analiza diferitelor tipuri de locuințe și ceramică ale grecilor și autohtonilor). O metodă nouă în analiza datelor arheologice o va constitui și metoda logistică.

c) Metoda analizei comparative, s-a aplicat concomitent asupra surselor scrise și arheologice.

Principii metodologice folosite în lucrare au fost cele ale istoricismului, a investigației dialectice, precum și cele interdisciplinare.

Această lucrare de cercetare științifică a fost efectuată în baza studierii materialelor arheologice, operelor autorilor antici greci și romani, cât și a literaturii speciale din secolul al XX-lea și al XXI-lea.

Herodot a fost unul din primii istorici greci care a avut prilejul să se informeze direct și ne-a transmis știri foarte prețioase despre ținuturile locuite de traci și sciți, despre felul lor de luptă, precum și despre traiul și credințele lor. Din opera „părintelui istoriei” desprindem informații și despre clima litoralului nord-pontic din perioada sec. V a. Chr.

Operele istoricilor greci și romani (Pseudo-Scymnos, Strabon, Eusebiu, Ovidiu, Pomponius Mela, Ptolomeu, Teostrast, Ammianus Marcellinus) cuprind informații importante referitoare la cronologia fondării orașelor-polise, ordinea amplăsării lor, descrierea locurilor și a comunităților etnice, ce habitau spațiul nord-vestic al litoralului Mării Negre.

Studierea colonizării litoralului nord-vestic al Mării Negre a fost începută în secolul XIX, odată cu dezvoltarea arheologiei din România și Rusia.

Printre primii care au întreprins săpături arheologice în zona orașelor-polise de pe litoralul nord-vestic al Mării Negre, au fost Rostoftzef, Vasile Pârvan, Gino Lambrino, Farmakovskii B.V.

Încercări de a reconstitui mediul landșafto-climateric a spațiului nord-vest pontic au fost întreprinse de mai mulți cercetători: Blavatskij, V.D., Bučinskij I.E, Bružako, I.V., Karpov V.A., Alexandrescu P., Condurache E., lucrările cărora mi-au fost de real folos la studierea primului capitol al lucrării de față.

În istoriografia rusă și ucraineană, unii specialiști resping ideea prezenței barbarilor în interiorul cetății în perioada sec.VII-V a.Chr: Farmakovskii, B.V., Martynov, A.I., Lapin V.V., teorie preluată și de V. Iliescu, în care se menționează că stepa nord-pontică cunoaște o depopulare temporară tocmai în intervalul în care se așează grecii, de aceea grupuri relativ numeroase de greci ocupă devreme mari întinderi de pământ, iar la început nu există dovezi, respectiv urme despre convețuirea elementului grecesc nou venit cu localnicii, sau de asimilare a ultimilor. Autohtonii apar mai târziu și nu în cultura materială ci în tradiția literară și pe monumente lapidare.¹

Studii speciale despre situația etno-demografică în care să se demonstreze prezența populației barbare în orașele-polise grecești și teritoriul lor rural din spațiul nord-vestic al Mării Negre au fost elaborate de către Condurache E., Preda C., Vulpe R., Vinogradov Y.G.,

¹ V. Iliescu, în Pontica 3, 1970, p. 90-91

Blavatskaja T.V., Marčenko K.K., Samojlova T.L., Bylkova V., Krîkin S.,

Există însă o divergență între istoricii români și istoricii ucraineni, ruși cu privire la originea etnică a barbarilor din orașele-polise. Autorii români susțin ideea că, barbarii din orașele colonii grecești de pe litoralul nord-vestic al Mării Negre erau de origine tracă.

Argumentele lor principale sînt descoperirile de ceramică modelată cu mîna, care după forme și decor au largi similitudini în sortimentul ceramicii tracice.

Istoriografia din Rusia(fosta Uniune Sovietică,mai exact) neagă în mare parte această opinie și susține ideea că majoritatea comunităților barbare, care populau litoralul nord-vest pontic erau de origine scită.

După destrămarea Uniunii Sovietice, istoriografia rusă și ucraineană- în problema originii etnice a barbarilor din orașele-polise din zona nord-vestică a Mării- s-a postat tot mai mult pe pozițiile școlii curentului tracic. Cercetătorii Igor Brujako, Marčenko K.K., Samojlova T., au publicat studii și monografii în care argumentează prezența populației de origine tracă pe litoralul nord-vestic al Mării Negre și în orașele-polise grecești, bazîndu-se cu preponderență pe sursele arheologice, dar și narrative .

În elaborarea acestei lucrări, de folos a fost și informația selectată prin internet în limbile rusă și română, mai ales în cercetarea situației etno-demografice din nordul Mării Negre.

În majoritatea lucrărilor studiate, deși tangențial se abordează subiectul, însă nu s-a acordat o atenție cuvenită corelației dintre **barbari și greci**. Această situație ambiguă m-a îndemnat să cercetez această temă.

Autorul,

CAPITOLUL I.

CADRUL LANDȘAFTO-DEMOGRAFIC AL LITORALULUI NORD-VEST PONTIC ÎN PERIOADA COLONIZĂRII ȘI FORMĂRII ORAȘELOR POLISE.

1.1. Situația climaterică și etno-demografică a litoralului nord-vest pontic în secolele VII-prima jumătate a secolului IV î.Hr prezintă un interes deosebit în studierea procesului colonizării grecești și a formării orașelor-polise, cât și la elucidarea relațiilor dintre coloniști și lumea barbară autohtonă.

Scopul studiului este de a analiza în baza surselor narative și a materialelor arheologice mediul landșafto-demografic și condițiile climaterice ale Pontului Euxin din perioada respectivă și de a evidenția prezența populației barbare în zona nord-vest- pontică cât și în așezările grecești, originea și rolul lor la formarea factoriilor grecești.

Încercări de a reconstitui mediul landșafto-climateric a spațiului nord-vest- pontic au fost întreprinse de mai mulți cercetători: Blavatskij, V.D.¹, Bučinskij, I.E², Bružako, I.V., Karpov, V.A.³, Alexandrescu, P.⁴, Condurache, E.⁵

În ceea ce privește situația demografică, istoriografia română susține prezența populației barbare de origine tracă în orașele colonii grecești și teritoriul lor rural (Condurache, E., Preda C., Vulpe, R.⁶ etc.).

În istoriografia rusă și ucraineană, opiniile sunt diferite, unii resping ideea prezenței barbarilor în interiorul cetății în perioada sec.VII-V a.Chr. (Farmakovskii, B.V., Martynov, A.I.⁷, ș.a.), alții confirmă prezența barbarilor în regiunile de stepă și silvo-stepă, cât și în orașele nord-pontice, considerînd că majoritatea barbarilor erau de